

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОРІЄНТИРИ УНІВЕРСАЛЬНОГО ЗБЛИЖЕННЯ МОДЕЛЕЙ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ Й ОДНОЧАСНОЇ ПРАВОВОЇ КОНВЕРГЕНЦІЇ

У статті проаналізовано специфіку сучасних процесів зближення моделей, систем і механізмів державного управління й одночасної правової конвергенції, виявлено в них спільне та особливе і на основі отриманих даних порушено проблему необхідності вивчення складної діалектики процесів державно-правового зближення, що мають спільну основу й тотожні концептуальні орієнтири та об'єднані ідеєю розбудови громадянського суспільства.

Ключові слова: державне управління, громадянське суспільство, розвиток національних правових систем, зближення у сфері державного управління, права людини.

I. Вступ

У контексті універсальної глобалізаційної парадигми розвитку сучасних суверенних держав, яка до нинішнього часу виявлялася переважно в економічній та соціально-культурній сферах суспільного життя, полегшуючись становленням інформаційного суспільства з характерним для нього активним вільним рухом інформації, спостерігаються також поступова конвергенція підходів до організації систем державного управління (на доктринальному та прикладному рівнях) й одночасне зближення національних правових систем. Зазначені процеси, узяті в їх діалектичному зв'язку та взаємодії, ми пропонуємо описати за допомогою узагальнювального терміносполучення "державно-правове зближення", що, безумовно, потребує подальшої розробки.

Ці факти підкреслюють міждисциплінарність тематичної проблематики, адже частина самостійного предмета науки державного управління – це проблеми функціонування суспільства, які вже вивчають інші суспільні науки за допомогою специфічного методологічного інструментарію та з притаманним їм особливим вектором наукового пошуку; при цьому юридичні, соціологічні, культурологічні, філософські аспекти державно-правового зближення мають бути врахованими, але не витісняти власне проблематику державного управління – цілі, механізми й наслідки зближення концепцій державного управління, їх порівняльний аналіз з метою виявлення спільного й особливого та запозичення надійних ефективних рішень, уніфікацію структури та функцій апарату державного управління в контексті перспектив європейської інтеграції України, координацію державного управління як цілісної системи, рецепцію ефективних методів і форм добору та підготовки управлінських

кадрів, що використовують у країнах сталої демократії, з оглядом на безумовну необхідність використання вітчизняного досвіду з урахуванням багатоаспектної регіональної специфіки, компаративні дослідження техніки державного управління, підходів до прийняття управлінських рішень та розробки методів державного управління тощо [8, с. 183–186].

II. Постановка завдання

Зазначене дає змогу констатувати, що дослідження сутності, цілей, характеристик і результатів сучасного державно-правового зближення є актуальним і своєчасним. Розуміння цього уможлиблює й відповідне формулювання комплексної мети пропонованої статті, а саме: проаналізувати специфіку сучасних процесів зближення моделей, систем і механізмів державного управління та одночасної правової конвергенції, виявити в них спільне й особливе, на основі отриманих даних порушити проблему необхідності вивчення складної діалектики процесів державно-правового зближення, що мають спільну основу та тотожні концептуальні орієнтири.

III. Результати

Фундаментальний внесок у розробку доктрини державного управління зробили М. Вебер, В. Вільсон, М. Крозьє, Дж. Марч, Г. Саймон, А. Файоль, Ю. Хабермас та ін. [5, с. 54–60]. Сучасні проблеми державного управління, у тому числі питання модернізації публічного адміністрування в контексті євроінтеграції, досліджують такі українські науковці, як: В. Бакуменко, В. Баштанник, О. Босак, М. Гнатюк, М. Іжа, Ю. Кальниш, Ю. Ковбасюк, П. Надолішній, Н. Нижник, С. Серьогін, В. Скуратівський та ін. Проблема правового зближення привертала увагу таких українських і зарубіжних дослідників, як: С. Алексєєв, В. Бабкін, В. Богатирьов, Х. Кетц, Л. Луць [7], М. Марченко, К. Осаке, Ю. Тихомиров, О. Третьякова, К. Цвайгерт та ін.

На наше переконання, необхідну доктринальну основу для вивчення проблем і перспектив універсального державно-правового зближення було сформульовано наприкінці 80-х рр. ХХ ст. відомим філософом і культурологом Ф. Фукуямою у програмній праці "Кінець історії та остання людина": поширення ліберальних демократій у всьому світі свідчить про наявність кінцевої моделі соціокультурної еволюції людства; ліберальна демократія може стати "завершальною та найефективнішою формою правління в суспільстві", оскільки не має фундаментальних внутрішніх суперечностей і ґрунтується передусім на двох важливих принципах успішної самоорганізації суспільного життя – свободи й рівності [18, с. 7–8].

У сучасній українській і зарубіжній науці державного управління увагу дослідників привертає проблема загальної конвергенції наукових концепцій сучасного публічного адміністрування. Цей процес обґрунтовується універсальною глобалізацією, загальними євроінтеграційними процесами, інформаційною революцією, новітніми досягненнями у сфері менеджменту та управлінських технологій, нарешті, спільними традиціями європейської управлінської культури, що є тотожними для сучасних розвинутих країн [13, с. 35]. У сучасній науковій літературі зазначено, що результатом тенденцій до конвергенції теорії та практики державного управління є концепція "відповідного врядування", сформована під очевидним впливом ідеї прав і свобод людини [5, с. 54–60], що зводиться, зрештою, до процесів, здійснюваних з метою управління державними справами та ресурсами на умовах забезпечення прав людини. У цьому контексті велими обґрунтованими виглядають і висновки про те, що саме концепція прав людини стала універсальною основою для сучасного державного управління та всього комплексу процесів функціонування влади, формування й реалізації державної політики та державно-владних відносин [12].

Є достатньо підстав вважати, що новачність проблематики забезпечення прав людини як необхідного фундаменту публічного адміністрування дещо переоцінена, адже вона формулюється в межах відомого правового підходу до розуміння сутності й основних принципів державного управління, який підкреслює роль ідей верховенства права та прав і свобод людини для управлінської діяльності та підпорядковує держслужбовців, передусім, вимогам, що формулюються реалізацією концепції правової держави. Зазначене в іншому ракурсі скеровує увагу на междисциплінарність проблеми універсального державно-правового зближення й неможливість її розв'язання за до-

помогою інструментарію лише однієї суспільної науки.

Проблеми державно-правової конвергенції розглядають також у контексті перспектив європейської інтеграції України, проблематики вдосконалення та модернізації різних аспектів державного управління в контексті глобалізаційних і євроінтеграційних процесів. Цей напрям наукових досліджень, по суті, сформував одну з фундаментальних парадигм розвитку української науки державного управління, концентруючи увагу переважно на здійсненні порівняльного аналізу зарубіжного досвіду державного управління з метою запозичення й запровадження ефективних управлінських концепцій, рішень, елементів систем державного управління тощо на вітчизняному ґрунті. Тематичний спектр таких досліджень є надзвичайно широким (відчувається тягіння авторів до отримання прикладних результатів, що сприяли б євроінтеграції України) та представлений на всіх рівнях оприлюднення результатів наукової роботи – від тематичних конференцій різного рівня до системних монографічних досліджень: загальне реформування державного управління в контексті європейських інтеграційних процесів [3], адаптація європейського досвіду державним управлінням регіонів в Україні [4], державне управління у сфері прикордонної безпеки в умовах євроінтеграції [9], європейське врядування як чинник європеїзації державного управління в Україні [15] тощо; формування державної регіональної політики України та транскордонне співробітництво в контексті євроінтеграції, співпраця й інтеграція України та Європейського Союзу в галузі енергозбереження, проблеми запровадження стандартів законодавства ЄС в Україні, професіоналізація державної служби України на основі європейського досвіду, державна молодіжна політика інтеграції України до ЄС, проблеми реалізації політики європейської інтеграції України, співробітництво окремих регіонів України та країн ЄС, транскордонне співробітництво територіальних громад і місцевих органів влади України та ЄС, верховенство права ЄС як теоретична основа гармонізації законодавств держав-членів у праві ЄС, правові засади євроінтеграційної політики України тощо [17].

Цілком очевидно, що зазначена тематика цілком окреслена в межах напрямів компаративних наукових досліджень, викладених у паспортах спеціальностей 25.00.01 – 25.00.04, одним із результатів яких має бути обґрунтування необхідності запозичень і подальшого зближення у сфері державного управління: закономірності, особливості й тенденції розвитку державотворення та державного управління; доктрини, концепції, теорії державного управління, світові тенденції їх розвитку та порівняльний аналіз;

реформування державного управління в Україні й аналіз зарубіжного досвіду; співробітництво у сфері регіонального управління, адаптація міжнародних норм і стандартів; розвиток державної служби, її моделі; світові тенденції, демократизація та порівняльний аналіз; порівняльний аналіз, адаптація зарубіжного досвіду та напями розвитку місцевого самоврядування тощо.

Системний аналіз дає можливість зробити узагальнений висновок про те, що наявні тематичні наукові дослідження покликані сприяти докорінному реформуванню та модернізації громіздкої й неефективної вітчизняної системи державного управління, відобразити “можливості використання європейського досвіду державного управління Україною в процесі реформування всіх сфер суспільства та держави, насамперед державного управління” [11, с. 3–4]. При цьому результатом загальної модернізації системи державного управління має стати не тільки суттєве підвищення її ефективності, а й становлення та подальший розвиток громадянського суспільства принаймні у двох взаємопов’язаних напрямках: формування толерантної соціокультурної композиції громадських організацій, об’єднань, асоціацій, рухів, “ситуативних” громадських об’єднань, що, у свою чергу, вимагає правового регулювання їх діяльності та співвідношень між ними; виконання громадянським суспільством ролі експерта управлінських рішень владних структур, що пропонує певну множину варіантів власних рішень та адекватних механізмів їх реалізації [11, с. 14].

У цьому контексті слід звернути увагу на складний діалектичний зв’язок зближення систем державного управління та власне правового зближення, який виявляється, зокрема, в тому, що правова конвергенція є засобом зближення в інших сферах суспільного життя, опосередковує його правовим інструментарієм та механізмами. З іншого боку, юриспруденція фундаментально впливає на зближення систем державного управління на концептуальному рівні – проілюстровано вище, конвергенція та подальший розвиток систем державного управління базуються на визнанні філософсько-правових ідей і концептів: правової держави і верховенства права, розподілу влади, розвиненого громадянського суспільства, прав і свобод людини тощо.

Державно-правове зближення забезпечує й розвиток міжнародного права. Міжнародна спільнота визнає міжнародні договори не тільки як правовий засіб, необхідний для врегулювання часткових проблем, важливих для суб’єктів міжнародного права, а й як важливий уніфікаційний інструмент, центральний елемент нової філософії міжнародних відносин, підвалини якої було за-

кладено реакцією світового співтовариства на катастрофічні події Другої світової війни. У цьому розумінні міжнародні договори стають дієвим і ефективним інструментом взаємовигідного мирного співіснування держав і міжнародних організацій і навіть відіграють центральну роль у формуванні та функціонуванні “нового світового порядку” [6, с. 7], який відображає реальне політичне, економічне та правове зближення, конвергенцію моделей державного управління в сучасному світі загалом; особливу роль у зазначених процесах відіграють договори про права людини.

У науковій юридичній літературі все частіше визначають передумови зближення національних правових систем, окреслюють основні історичні етапи та сучасний стан співробітництва держав щодо зближення систем національного права, фіксують різноманітні механізми та засоби зближення правових систем тощо. Активно вивчають різні аспекти правового зближення національних правових систем у межах ЄС; основну увагу при цьому приділено дослідженню конкретних, “активних” форм взаємовигідного зближення національних правових систем та визначено основні напрями узгодженого правового розвитку держав: зближення законодавства, коли визначається загальний курс держав у цій сфері, напями, етапи і способи зближення; гармонізація законодавства, в межах якого узгоджують загальні підходи, концепції розвитку національних законодавств, опрацювання загальних правових принципів і окремих рішень; прийняття модельних законодавчих актів; уніфікація законодавства, коли розробляють і вводять у дію загальнообов’язкові єдині правові норми [16, с. 75].

Розвиток правових систем держав ЄС відбувається за допомогою використання правових засобів зближення, гармонізації та уніфікації національних законодавств, зокрема: загальний правовий режим (інвестування, податковий), рівний обсяг прав суб’єктів (принцип “національного режиму”), єдині стандарти, вирівнювання рівнів правового забезпечення, визнання юридичних документів (дипломів про освіту тощо), використання спрощеного механізму набуття громадянства, укладення договорів про правове співробітництво та угод про правову допомогу, встановлення загального правового простору (для координації дій у галузях науки, техніки й освіти), рівний юридичний захист суб’єктів, рівнообов’язкові юридичні вимоги, процедури узгодження правових актів, використання правових стимулів і пільг, спільні та скоординовані юридичні дії, поширення санкцій, загальне визнання міжнародно-правових документів тощо [16, с. 76].

Тематична проблематика виходить на рівень междисциплінарних досліджень цілого спектра суспільних наук, оскільки факти

зближення сучасних правових систем, моделей і практики державного управління дають можливість говорити про “глобальний злам у розвитку людської цивілізації, розвиток та утвердження цивілізації ліберального типу й, отже, сучасного громадянського суспільства, центром та сенсом якого є Людина, її гідність та високе становище у соціальній системі, її невід’ємні права” [1, с. 226].

Дійсно, незважаючи на всі відмінності публічного права сучасних демократичних держав, різні моделі державно-територіального устрою, неоднакові підходи до організації системи державного управління, співіснування монархічних і республіканських форм правління, всі держави з демократичними політичними режимами керуються принципами правової держави, народовладдя, розподілу влад, вільних виборів, пріоритету прав і свобод людини [1, с. 226]. Завдяки розвитку міжнародного права та імплементації його норм національними правовими системами права людини набувають універсальної юридичної сили, а подальша розбудова сучасних демократичних держав ґрунтується на принципах прав і свобод людини [2, с. 492]. Слід погодитися із С. Алексєєвим, який доходить висновку, що набуття правами людини настільки високої соціальної значущості – це найбільш вагоме явище у процесі перебудови відповідно до вимог сучасного громадянського суспільства за всю історію людства [2, с. 493].

Отже, практично весь спектр суспільних наук, у тому числі культурологія, політологія, юриспруденція та наука державного управління, переважно, незалежно одна від одної, отримують у ході досліджень схожі результати, доходять тотожних висновків, визнаючи, що метою універсального державно-правового та соціокультурного зближення є, передусім, остаточне переорієнтування сучасних демократичних держав на проблематику забезпечення прав і свобод людини, що, у свою чергу, виступає підґрунтям для зміцнення основ та подальшої розбудови громадянського суспільства. У цьому контексті побудову розвинутого громадянського суспільства вже не можна сприймати як одну з важливих, але часткових проблем сучасних суспільних наук і практики державотворення, адже йдеться про набуття нею дійсно універсального характеру, нарешті, про новий рівень розвитку системи державного управління, правової системи, суспільства загалом, а в кінцевому підсумку – і новий етап суспільного прогресу на шляху до глобального громадянського суспільства.

Враховуючи те, що складна діалектика соціальної взаємодії передбачає зворотні процеси дивергенції, слід зазначити, що вплив загальносвітових глобалізаційних тенденцій на правове зближення в конверген-

цію моделей і систем державного управління часто видається дещо перебільшеним, оскільки глобалізація зберігає темпи розвитку, передусім, у економічній, культурній та політичній сферах суспільного життя. Ентузіазм найактивніших апологетів “кінця історії” пошуків найоптимальніших форм правління, таких як Ф. Фукуяма, вже не виглядає настільки обґрунтованим, як це сприймалося в контексті розпаду світової соціалістичної системи.

Дійсно, загальний імпульс до побудови ліберальних демократій ще зберігається, але з істотними “поправками” на процеси авторитарної реакції, наявні у більшості пострадянських держав, на занадто довгу стагнацію демократичного розвитку країн Латинської Америки, на відсутність помітного прогресу в цій сфері в мусульманських країнах, на певні обмеження прав і свобод людини в сталих демократіях у зв’язку з реальною чи припущеною терористичною загрозою тощо. Так реальна правова конвергенція (у найзагальнішому сенсі цього поняття), особливо на рівні базових правових принципів та приватного права, охоплює лише романо-германську та англосаксонську правові сім’ї й окремі правові системи, що входять до їх складу, причому їх взаємодія у багатьох параметрах характеризується і віддаленням, що відзначено деякими зарубіжними вченими [10]. Правові системи релігійно-традиційного типу взагалі майже не охоплені цим процесом.

У цьому контексті також можна порушити проблему, характерну для так званих молодих чи нестійких демократій, – реальність зближення на техніко-юридичному рівні, поєднана із фундаментальною неспроможністю зблизитися на рівні головних правових принципів, що мають стати підґрунтям системи державного управління і зазвичай проголошуються під час побудови необхідного в сучасних умовах “фасаду” для міжнародного та регіонального іміджу держави, але не втілюються в життя. Зарубіжні вчені-компаративісти в цьому сенсі оперують терміном *квазізахідне право*, яке загалом співвідноситься із західною правовою традицією, має похідний від неї характер, особливо за формальними ознаками (типологія та ієрархія джерел права, структура правової системи тощо), але характеризується відносно низьким рівнем правової культури і правосвідомості громадян та неспроможністю реалізувати більшість аспектів правової держави як у сфері економічної демократії, так і у сфері демократії політичної [14, с. 92].

На нашу думку, своєчасним є й усвідомлення проблематичності зближення систем державного управління в умовах запозичення форм західної державно-правової традиції з одночасним нігілістичним став-

ленням до її змісту, що впливає, передусім, із низького рівня правової культури населення, включаючи політичну еліту, високого рівня корупції та зумовлює стійку відсутність глибинної принципової державно-правової конвергенції та неможливості подальшої розбудови громадянського суспільства.

IV. Висновки

Фундамент процесів державно-правового зближення, спрямованих в одному напрямі, закладено загальноновизнаними орієнтирами: концепціями правової держави й верховенства права, теорією розподілу влади, ідеєю надійного захисту прав і свобод людини, принципами прозорості та підзвітності системи публічного адміністрування, незалежності та відповідальності засобів масової інформації тощо.

Розуміння цього дає підстави очікувати підвищення зацікавленості науковців у здійсненні міждисциплінарних досліджень у межах суспільних наук, значного розширення спектра власного наукового пошуку чи принаймні вивчення традиційної для себе проблематики із залученням ширшого науково-практичного контексту. Наукове пізнання такої комплексної багатоаспектної проблеми, як становлення глобального громадянського суспільства, неможливе без використання даних соціології, культурології, теорії держави і права, політології тощо. Наука державного управління, враховуючи це, може підкреслити специфіку власного предмету, звернувшись до такої проблематики (що й становить перспективу подальшої наукової роботи в означеному напрямі):

- загальні закономірності, особливості й тенденції розвитку державотворення та державного управління в контексті універсального державно-правового зближення;
- зближення сучасних концепцій державного управління, що передбачає активний розвиток недержавних структур, здійснених в управлінських процесах;
- реформування державного управління в Україні в контексті євроінтеграції, що розуміється не стільки як процес багатоаспектного, у тому числі політичного зближення, скільки як спільний рух у напрямі розбудови громадянського суспільства та ствердження ідеї прав людини, опосередкований правовою конвергенцією;
- специфіка формування свідомості державних службовців у контексті суперечливої діалектики взаємодії держави та інститутів громадянського суспільства тощо.

Список використаної літератури

1. Алексеев С. С. Право на пороге нового тысячелетия: Некоторые тенденции мирового правового развития – надежда и драма современной эпохи / С. С. Алексеев. – Москва : Статут, 2000. – 256 с.
2. Алексеев С. С. Собрание сочинений : в 10 т. [+ Справоч. том] / С. С. Алексеев. –

Москва : Статут, 2010. – Т. 6: Восхождение к праву. – 558 с.

3. Баштанник В. В. Реформування державного управління в контексті європейських інтеграційних процесів : автореф. ... д-ра держ. упр. : 25.00.01 / В. В. Баштанник ; НАДУ при Президентіві України. – Київ, 2011. – 36 с.
4. Бородіна О. А. Державне управління розвитком регіонів: європейський досвід та його адаптація в Україні : автореф. ... канд. держ. упр. : 25.00.01 / О. А. Бородіна ; ДРІДУ НАДУ при Президентіві України. – Дніпропетровськ, 2013. – 20 с.
5. Государственная политика и управление : в 2 ч. / под ред. Л. В. Сморгунова. – Москва : РОССПЭН, 2006. – 384 с.
6. Лукашук И. И. Современное право международных договоров : в 2 т. / И. И. Лукашук ; Рос. Акад. наук, Ин-т государства и права. – Москва : Волтерс Клувер, 2004. – Т. 1. Заключение международных договоров. – 672 с.
7. Луць Л. А. Сучасні правові системи світу / Л. А. Луць. – Львів : Юрид. ф-т Львівськ. нац. ун-ту імені Івана Франка, 2003. – 247 с.
8. Малиновський В. Я. Державне управління : навч. посіб. / В. Я. Малиновський. – 2-ге вид., доп. та перероб. – Київ : Атіка, 2003. – 576 с.
9. Мельников О. Г. Державне управління у сфері прикордонної безпеки в умовах європейської інтеграції України : автореф. дис. ... канд. держ. упр. : 25.00.01 / О. Г. Мельников ; НАДУ при Президентіві України. – Київ, 2011. – 20 с.
10. Merryman J. On the Convergence (and Divergence) of the Civil Law and the Common Law / J. Merryman // *New Perspectives for a Common Law of Europe* / (ed.) M. Carpelletti. – London, 1978. – P. 195–233.
11. Модернізація державного управління та європейська інтеграція України : наук. доп. / авт. кол.: Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, Ю. П. Сурмін та ін. ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю. В. Ковбасюка. – Київ : НАДУ, 2013. – 120 с.
12. Новак-Каляєва Л. М. Права людини у державному правліні: теоретико-методологічний аспект : монографія / Л. М. Новак-Каляєва. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2013. – 396 с.
13. Новак-Каляєва Л. Сучасні тенденції до конвергенції в концепціях державного управління / Л. Новак-Каляєва // *Вісник НАДУ*. – 2013. – № 1 (6). – С. 29–41.
14. Осаке К. Сравнительное правоведение в схемах: общая и особенная части / К. Осаке. – Москва : Дело, 2002. – 464 с.
15. Рудік Н. М. Європейське врядування як чинник європеїзації державного управління в Україні : автореф. дис. ... канд. держ. упр. : 25.00.01 / Н. М. Рудік ; ДРІДУ НАДУ при Президентіві України. – Дніпропетровськ, 2012. – 20 с.

16. Тихомиров Ю. А. Курс сравнительного правоведения / Ю. А. Тихомиров. – Москва : НОРМА, 1996. – 432 с.
17. Україна і Європейський Союз: шляхи та напрями зближення і співпраці: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. : у 2 ч. / за наук.

- ред. проф. Я. Й. Малика. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2008. – Ч. 1. – 376 с.
18. Фукуяма Ф. Конец истории и последний человек / Ф. Фукуяма. – Москва : АСТ, 2007. – 588 с.

Стаття надійшла до редакції 30.01.2015.

Онуфриенко А. В. Концептуальные ориентиры универсального сближения моделей государственного управления и одновременной правовой конвергенции

В статье проанализирована специфика современных процессов сближения моделей, систем и механизмов государственного управления и одновременной правовой конвергенции, выявлено в них общее и особенное и на основе полученных данных поставлена проблема необходимости изучения сложной диалектики процессов государственно-правового сближения, у которых имеется общая основа и концептуальные ориентиры, объединённые идеей развития гражданского общества.

Ключевые слова: государственное управление, гражданское общество, развитие национальных правовых систем, сближение в сфере государственного управления, права человека.

Onufrienko O. Conceptual Basis of Universal Rapprochement of Models of Public Administration and Simultaneous Legal Convergence

In the article the specifics of modern processes of rapprochement of models, systems and mechanisms of public administration and simultaneous legal convergence has been carried out, on the basis of findings the necessity of study of difficult dialectics of processes of state-legal rapprochement, united by general basis and idea of development of civil society, has been grounded.

Scientific perception of such a complex manifold problem as development of a global civil society is impossible without the use of the data from sociology, cultural studies, theory of state and law, political science, etc. Taking this into account, the science of public administration can emphasize specific features of its own subject by referring to the following topic (which will be the prospect for further research in defined direction): general patterns, characteristics and trends of state and public administration development in the context of universal state and legal rapprochement; rapprochement of modern concepts of public administration, that includes active development of non-state actors involved in management processes; public administration reorganization in Ukraine in the context of European integration, which is understood not so much as a process of manifold (including political) rapprochement, but as a common movement towards civil society and strengthening of the idea of human rights, mediated by legal convergence; specifics of building up the minds of public officials in the context of contradictory dialectics of interaction between the state and civic institutions, etc.

Key words: public administration, civil society, development of national legal systems, rapprochement in the field of public administration, human rights.